

Yttrande
2018-09-11

N2018-03829-RTS

Näringsdepartementet
n.remissvar@regeringskansliet.se

Svar på remiss angående Kommissionens förslag till Europa-parlamentets och rådets 9 nya förordningar kring bl.a. Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden + och Europeiskt territoriellt samarbete (Interreg), (COM (2018)372-375, 382, 390, och 471-473)

Inledning

Positivt med initiativet att skicka ut lagförslagen på remiss och på så sätt redan från början skapa dialog med oss på regional nivå.

Det här är ett gemensamt svar från NUTS II-området Småland och Öarna, som består av Region Jönköping, Region Kronoberg, Region Gotland och Regionförbundet i Kalmar. Vi har tagit del av förslaget till det gemensamma remissvaret SKL kommer att lämna genom 8-gruppen, och ställer oss bakom det till stora delar.

Det som lyfts fram här blir därför främst de delar där vi önskar trycka extra på de regionala aspekterna eller har en avvikande åsikt.

Nedan återfinns de förordningsförslag vi har valt att lämna kommentarer till. I några fall kan svaren ha koppling till flera av regelverken, det har vi i så fall försökt förtydliga.

Förslag till:

Gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden+, Sammanhållningsfonden samt Europeiska havs- och fiskefonden, och om finansiella regler för dessa fonder och för Asyl- och migrationsfonden, Fonden för inre säkerhet samt instrument för gränsförvaltning och visering (CPR) – (COM(2018) 375 + Bilaga 1-22.

- Positivt med gemensamt ramverk, som kan verka för ett samordnat och harmoniserat genomförande av unionens fonder.
- MEN – det är olyckligt att europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Landsbygdsprogrammet) INTE inkluderas i förordningen om gemensamma bestämmelser. Relationen mellan stad och land måste stärkas, vilket inte en fortsatt uppdelning av politik o regelverk verkar för.

För vårt NUTS-område, precis som för stora delar av Sverige, är landsbygdsutvecklingen en väsentlig del av den regionala utvecklingen. För att vi som har ansvaret för det regionala utvecklingsarbetet, på ett bra sätt ska kunna arbeta för en mer sammanhållen utveckling för alla delar i våra län, behöver ett viktigt verktyg som Landsbygdsprogrammet ingå i de gemensamma bestämmelserna.

Möjligheten att stödja lokalt ledd utveckling (LLU) återfinns även i kommande period, men avser enligt förordningen bara ERUF, ESF+ och EHFF. Även här saknas kopplingen till Landsbygdsprogrammet.

- (Art 6) Positivt att principen om partnerskap och flernivåstyre kvarstår som det är i nuvarande period. Sammanhållningspolitiken är ett regionalt verktyg och huvudansvaret för utformande och genomförande (beslutsfattandet) bör ligga på regional nivå, där både lokal, regional politisk nivå, civilsamhälle och arbetsmarknadens parter kan delta.
- Positivt med möjligheten att kunna stärks synergier mellan olika politikområden, särskilt mellan sammanhållningspolitiken och Horisont Europa (Art 67). Detta ska bidra till att stärka regionala innovationssatsningar och möjliggöra en väg in i forskningsprogrammet, samt öka spetskompetens på arbetsmarknaden.
- 11 tematiska mål blir 5 tydliga politiska mål – BRA. MEN som en strategisk ram för genomförandet av fonderna och dessa 5 mål, saknas förslaget till ett nytt strategiskt ramverk, liknande den nuvarande tillväxtstrategin Europa 2020.
- (Art 22). Här står det om att nya strategier ska tas fram kring olika delar av integrerad territoriell utveckling. Vi anser att de regionala utvecklingsstrategierna bör kunna ligga till grund för dessa territoriella investeringar.
- (Art 106) Sänkt medfinansieringsgrad, inom ERUF till 40 % och Interreg 70 %, kräver bättre samordning av och ev. öka tillgång till nationell finansiering, dels för att få ett effektivt nyttjande av våra skattemedel och dels för att säkerställa att mindre projektägare klarar att driva projekt.
- Positivt att programmen inom ERUF, ESF+ och Sammanhållningsfonden bara kommer planeras för 5 år i början. Det skapar viss flexibilitet och förhoppningsvis möjlighet att ta hänsyn till regionala förändringar, som skett sedan programmet skrevs.
- De förenklingsåtgärder som föreslås i förordningen, både när det gäller att skapa ett proportionerligt förvaltnings- och kontrollsystem och de förenklingarna kring kostnader (med fler schabloner osv) som föreslås, är jätte viktigt och en förutsättning för en lyckad kommande strukturfondsperiod. Den administrativa bördan för projektägare måste minska, om programmen ska uppfattas som attraktiva och relevanta i framtiden. Det gäller den administrativa bördan kopplat till rapportering och kontroll, från såväl Europeiska Kommissionen som förvaltande myndigheter.

Viktigt dock att den här förenklingen blir flexibel, att det utgår från landets kontrollsystem, att det finns modeller att välja mellan. Projektägare har olika förutsättningar och strukturer och därmed även olika definitioner på vad de kallar förenklat regelverk.

Förordning om Europeiska socialfonden+ (ESF+) – (COM(2018) 382 + Bilaga1-3)

- Positivt att förslaget blev att ESF+ kommer fortsätta vara en del av sammanhållningspolitiken och ingå i den gemensamma förvaltningen. Regeringen uppmanas att möjliggöra för regionala program, som på ett smidigt sätt, kan finansieras av både ERUF och ESF+. Se även kommentar kring ”syskonprojekt” nedan.
 - Positivt med den bredare ansatsen inom ESF+ kring kompetensfrågan och de utmaningar som näringsliv och offentlig sektor står inför. Det finns ett stort värde i och behov för ERUF och ESF+ att jobba gemensamt. ESF har stor betydelse för det regionala tillväxtarbetet.
- Återigen betonar vi hur viktigt det är med ett förenklat och harmoniserat regelverk. Även om det kommer bli förvaltning på olika myndigheter, måste t.ex. en lönekostnad kunna hanteras och beräknas likadant oberoende på vilken fond man söker medel från.
- Välkomnar socialfondens föreslagna koppling till den sociala pelaren, samt de särskilda mål som anges i Artikel 4. Sysselsättning är nyckeln till hållbar tillväxt och social sammanhållning i Europa.
 - Småland o Öarna har precis som övriga Sverige en könssegregerad branschstruktur. Artikel 4 iii föreslås kompletteras med insatser för att främja kvinnors inträde i branscher och roller som inte är traditionellt för kvinnor

Förordning om Europeiska utvecklingsfonden och Sammanhållningsfonden (ERUF/CF) – COM(2018) 372 + Bilaga 1-2).

- Positivt med tematisk koncentration, där Sverige föreslås lägga 85 % av medlen på innovation och klimatomställning inom politiska målen 1 och 2, varav minst 60 % på mål 1. Viktigt dock att det inte blir en allt för starkt styrning, som skulle hindra en regional anpassning inom temat.
- Den positiva tolkningen av lagförslaget är att ERUF också kan stödja utbildning och livslångt lärande under det politiska målet 1 - ”Ett smartare Europa genom innovativ och smart ekonomisk omvandling”, vilket är mycket välkommande.”
 - Idag finns flera exempel på ”syskonprojekt” där projektägare sökt ett projekt inom ERUF, men sedan fått söka ett inom ESF, för att få en komplett insats. I de föreslagna skrivningarna inom förordningarna för både ERUF och ESF+, kan man tolka att detta dubbelarbete ska kunna undvikas i kommande period.

Skulle den tolkningen inte stämma, utan man även framöver är beroende av art 20 i den gemensamma förordningen – ERUF o ESF+ får komplettera varandra upp till 10

%.....och båda fondernas separata regelverk måste följas – är det ingen förenkling. Varken projektägare eller förvaltande myndighet vill idag, inte alls eller ogärna, plocka in t.ex. ESF-insatser i ett ERUF-projekt eftersom då måste två regelverk följas i ett o samma projekt.

- Indikatorer: De förslagna output- och resultatindikatorerna är bättre och tydligare än tidigare och innehåller delar som faktiskt går att mäta i verkligheten. MEN följande saknas:
 - Indikatorer som rör ”innovation och smart ekonomisk omvandling” i den offentliga sektorn.
 - Förslaget nämner indikatorerna 7 och 10 ”forskningsinstitut” och indikatorn 6 nämner ”forskningsanläggningar”. En omformulering bör göras så att definitionerna inkluderar universitet och högskolor.

Förordning om särskilda bestämmelser för målet Europeiskt territoriellt samarbete (Interreg) med stöd av Europeiska regionala utvecklingsfonden och finansieringsinstrument för externa åtgärder (ETC) – (COM(2018) 374+ Bilaga).

- Ställer oss kritiskt till förslaget att de nuvarande gränsöverskridande samarbetsformerna ska begränsas till att enbart omfatta regioner med landgräns till varandra.
 - I praktiken kommer det innebära att South Baltic-programmet upphör i sin nuvarande form. Utifrån vårt regionala perspektiv är gränsregionala programmen i Östersjöområdet, så som South Baltic-programmet, en viktig del av utvecklingsarbetet och fredsarbetet i regionen.
 - I det nuvarande South Baltic-programmet finns möjligheter att motverka hinder över land- och havsgränser mellan 5 EU-länder och dessutom fokusera på de speciella behov som kustregioner i området har, såsom exempelvis vattenproblematiken, besöksnäringens utveckling, gemensamma transportstråk som knyter samman väg och järnväg över hav.
- Ställer oss kritiskt till förslaget om att ta bort 150 km-regeln för sjögränserna, som skulle göra det nästan omöjligt för öarna att ingå i gränsöverskridande samarbete.
 - 150 km-regeln för maritima gränsöverskridande samarbete, är en förutsättning för ett hållbart gränsöverskridande samarbete för Östersjöregionen. Både Central Baltic och South Baltic-programmen är ett viktigt instrument för att hantera de stora miljöutmaningar som Östersjöregionen står inför och EU:s strategi för Östersjöregionen.
- Interreg-programmen – oavsett komponent- måste ta hänsyn till mindre regioners förutsättningar och de mindre aktörer som finns där och på det sättet möjliggöra småskaliga internationella projekt. Kommissionens förslag går emot mindre aktörer, bilaterala samarbeten och småskaliga projekt.
- De kommande Interreg-programmen - bör utvecklas enligt subsidiaritetsprincipen, så att utrymme ges för den regionala nivån att påverka programmen. Ser en **risk** för avsaknad av ett regionalt ägarskap i t.ex. ett nytt transnationellt/maritimt program, med nuvarande skrivningar.

Region
Jönköpings län

Region
Gotland

REGIONFÖRBUNDET
I KALMAR LÄN

REGION
KRONOBERG

- (Art 15) Positivt med tematiskt koncentrerade program där fokus, minst 60 %, ska läggas på högst tre av de politiska målen för fonderna. En större koncentration hjälper till att maximera genomslaget för Interreg.
- (Art 14:3) Positivt att Interreg-programmen, utöver de politiska målen ERUF är tillämplig för, även får bidra till särskilda mål inom det politiska målet 4: Ett mer socialt Europa. T.ex. kommer samarbete i gränsområden inom områden som arbetsmarknad och hälso- och sjukvårdssamarbete direkt positiv effekt för medborgare i dessa områden.
- Interreg Europa syns inte finnas kvar i sin nuvarande form. Här är viktigt att det arbete kring policymaking och påverkan, som varit möjligt inom Interreg Europa ges möjlighet att genomföra i andra delar av fonderna.
 - En möjlighet kan vara den nya komponent 5 – för interregionala innovationsinvesteringar. Otydligt vad den kommer innebära, borde hellre fokusera på uppskalning och investeringar i kooperativa och innovativa projekt, som stöder utvecklingen av europeiska värdekedjor.
- Vi ser positivt på möjligheten att använda 15 % av anslagen inom ERUF för det särskilda Interreg-målet ”Bättre Interreg-styrning”.
 - (Art 14.4) Gemensamma åtgärder i gränsområden för att stärka institutionella kapaciteten, förbättra det rättsliga och administrativa samarbetet, intensifiera samarbetet mellan enskilda medborgare och institutioner samt utveckla och samordna makroregionala strategier kommer att ha direkt positiv effekt för medborgare i dessa gränsområden.
- Bra förslag att smart specialisering i kommande period även är en viktig del av det interregionala samarbetet. Ett tydligare fokus på smart specialisering i ett interregionalt sammanhang kan leda till en tydligare strategisk koppling mellan projekt, synergier med andra EU-program och bättre komplementaritet och samarbete mellan regioner i hela Europa.
- (Art 21) Positivt med förslaget att lokalt ledd utveckling också kan etableras inom Interreg över landsgränser.
- (Art 13) Positivt: Förslaget om en lägre finansieringsgrad på max 70 % ökar kraven på engagemang och strategisk inriktning för planerade utvecklingsinsatser.
 - För att minska risken för konkurrens mellan programmen bör det ligga på samma nivå för alla de program som Sverige deltar i.
 - Dessutom, vilket är lika viktigt inom ERUF och ESF+, krävs bättre synkning mellan andra nationella medel som kan gå in och medfinansiera. Både för att locka nya och organisatorisk mindre projektägare, men även för att få ut mer resultat genom kraftsamling istället för spridda pengapåsar...
- (Art.24) Bra med småprojektsfond som sträcker sig över alla komponenterna, vilket är vår tolkning av skrivningen ”gränsöverskridande rättsobjekt eller en europeisk gruppering för territoriellt samarbete”.

Region
Jönköpings län

Region
Gotland

REGION FÖRBUNDET
I KALMAR LÄN

REGION
KRONOBERG

- Risk för att det dock blir komplicerad om kravet är att den drivs av en EGTC eller ”gränsöverskridande aktör”, då det idag finns få sådana aktörer i området.
- (Art 31.2) Kritiskt: Resultatindikatorerna ska redovisas löpande för att kunna jämföras mellan projekt och program, men resultat är generellt svåra att mäta innan projektet är i avslutsfas eller oftast när det avslutats.
- (Artikel 38, 39, 40) Förenklingar i form av schabloner är positivt, i likhet med innevarande period och med de aktuella förslagen.
 - Saknar dock denna möjlighet med schabloner för kontorskostnader och administrativa kostnader.

Tolkningsfrågetecken

- (Art 22.1, 27 och 44.5) Tolkar texten som en möjlighet, att med maximal flexibilitet, genomföra maritima gränsregionala program inom ramen för större program och ser positivt på subprogram med egen struktur och styrkommitté.
 - Det finns dock många osäkerhetsfaktorer i förslaget kring formalia och storlek samt att flera länder ska komma överens.
- Vilka är det konkreta skillnaderna mellan komponent 2A och 2B, förutom havs- eller landgräns? Har det med NUTS-regioner, storlek på geografien och kopplingen till makroregional strategi att göra eller är det andra orsaker?
- Kommer tydliga riktlinjer kring riggning, struktur och genomförande av subprogram inom komponent 2B att ges från KOM eller ges flexibilitet till programmen kring lokalt/regionalt inflytande?
- Finns möjlighet till funktionella partnerskap utanför programgeografien?

NUTS II – Småland och Öarna

gm Leif Larsson, ordförande i Strukturfondspartnerskapet Småland och Öarna